

## REGISTERBLAD

### Område av riksintresse för naturvård i Kalmar län.

**Områdesnamn:** Bråbygden

**Områdesnummer:** NRO08020

**Namn:** Markus Forslund (1998-10-13, uppdaterat 2005-12-16)

**Kommun:** Oskarshamn

**Kartblad:** 6F SV



**Area:** 1109 ha, varav 1083 ha land och 26 ha vatten

**Naturgeografisk region:** Region 13: Sydsvenska höglandets centrala och östra delar.

**Kust/havsregion:** --

**Regionindelning för sjöar och vattendrag:** Avrinningsområde 73 Virån

**Agrara kulturlandskapsregioner:** Östra Götalands mellanbygder

**Landskapsformer:** Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m och till vis del slätt med relativ höjd under 20m.

#### Riksvärde

Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora och fauna
-----------------	----------------	-----------------

*Postadress*  
391 86 Kalmar

*Besöksadress*  
Malmbrogatan 6

*Telefon*  
Växel 0480-820 00

*E-post*  
lansstyrelsen@h.lst.se  
www.h.lst.se

**NRO08020**      **Bråbygden**

**Värdeomdöme:** Länets främsta exempel på en sammanhängande småbruksbygd som i flera avseenden fortfarande hävdas traditionsenligt. Intressant och artrik flora tack vare grönstenspåverkan. Småskaligt jordbruk med åkrar insprängda bland ängar och hagmarker. Rika exempel på äldre brukningsmetoder i form av slätter, lövtäkt och trägårdesgårdar. Omfattande forskning kring odlingslandskapet pågår sedan flera år tillbaka.

**Huvudkriterier:** A -- Område med framstående exempel på landskapstyper eller naturtyper eller kombination av naturtyper, som särskilt väl visar landskapets utveckling samt processer och naturlig utveckling i olika ekologiska system såväl på land som i vatten.  
C -- Område med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter  
D -- Område med mycket rik flora/fauna

**Förutsättningar för bevarande:** Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar.

**Säkerställande:** Landskapsbildsskydd finns för Bråhultesjön 100 m och Stora Bråen 200 m. Stora Bråen har även ett utökat strandskydd till 200 m.

**Områdets huvuddrag:** Bråbygden är en av landets värdefullaste odlingsbygder med ett representativt och välbevarat odlingslandskap med stora arealer naturbetesmark.. Byarna som ingår i området, ligger på moränplatån mellan Bråhultsdalgången och Bjälebodalgången. Större delen av platån intas av marginellt jordbruk, d.v.s. icke bestående jordbruk, som bildar en vacker mosaik eller lapptäcke av åkrar, ängar, hagar, lundar, löv- och barrskogar. Åkrarna är ofta små och insprängda i de gamla slätterängarna. Området är en relik av äldre tiders öppna odlingsbygd och ligger helt innesluten av barrskog. Grundvalen för bygden har varit och är fortfarande boskapsskötsel i kombination med skogsbruk. Att bygden har en även för småländska förhållanden ovanligt ålderdomlig prägel beror främst på lokalt goda förutsättningar för jordbruk, ett under alla tider mycket isolerat läge, mycket stark släktgårdstradition, pietetskänsla och en obruten tradition vad äldre markanvändning och brukningsformer beträffar. Bråbygden har en särdeles rik och ursprunglig kulturmiljö med trä- och stengårdesgårdar, fägator, ängslador, genuina gårdsmiljöer och hamlade träd. Här finns också en mycket välbevarad varggrop.

Björkhagar dominerar ofta i mosaik med öppna betesmarker. Vanliga växtsamhällena är torrängar av hällmarks- och fårsvingeltyp, lågstarräng, rödvenäng, rödvenhed och stagghed med arter som stagg, knägräs, slättergubbe, backnejlika, darrgräs och blåklocka. Bland trädslagen kan nämnas alm, ask, lind, lönn, enstaka bok. Ställvis bildar dessa trädslag rena ädellövsbestånd. Berggrunden domineras av granit med stora inslag av grönstensbergarterna gabbro och diorit. Grönstenen ger upphov till en rik flora. Vid Bjälebo drivs djur än idag på utmarksbete i skogsmark. Bland de många hävdberoende växter som finns inom Bråbygden kan kattfot, slättergubbe och spindelört nämnas.

I områdets norra del finns en våtmark bestående av ett kärr och en fuktäng som betas. I Bråbygden finns den akut hotade skinnbaggen *Sehirus dubius*, som har spindelört som enda värdväxt. Hasselsnok och sandödlan trivs också i det välhävdade landskapet.

Genom de omväxlande naturtyperna, sin småbrutenhet, och den ålderdomliga prägel äger Bråbygden en mycket tilltalande landskapsbild. Området av arkeologiskt och kulturhistoriskt

---

<i>Postadress</i>	<i>Besöksadress</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
391 86 Kalmar	Malmbrogatan 6	Växel 0480-820 00	lansstyrelsen@h.lst.se www.h.lst.se

**NRO08020 Bråbygden**

intresse.

**Anmärkningar:** Ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövården i odlingslandskapet (82-20) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (H8201 82-17, 82-20). Ett stort antal ängs- och hagmarksobjekt och några våtmarksobjekt ingår. Klass 1 i naturvårdsplanen (Os-44).

#### Referenser:

- Andersson, S. 1971. *Naturvårdsplan, Oskarshamns kommun*. Oskarshamns kommun.
- Aronsson, M. Stencilerade opublicerade handlingar.
- Forslund, M. (red). 1997. *Natur i Östra Småland*. Länsstyrelsen i Kalmar län. Kalmar
- Gustafson, R, m fl. 1995. *Odlingslandskapet i Kalmar län. Bevarandeprogram, Oskarshamns kommun*. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar. Meddelande 1995:16.
- Hellman, K. 1984. *Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län, del 1*. Naturvårdsverket. PM 1787. Solna.
- Hellman, K. 1984. *Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län, del 2*. Naturvårdsverket. PM 1788. Solna.
- Jansson, T. 1996. *Från Lönneberga till Långe Jan*. Vägvisare till natur och kultur i Kalmar län. Svenska Turistföreningen och Länsstyrelsen i Kalmar.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. *Naturvårdens riksintressen, Kalmar läns fastland*. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar, 1989:6
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. *Inventering av ängs- och hagmarker, Oskarshamns kommun*. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar 1989:21.
- Naturvårdsverket. 1997. *Sveriges finaste odlingslandskap. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Etapp 1*. Rapport 4815.
- Rühling, Å. 1997. *Floran i Oskarshamns kommun*. SBF-förlaget, Lund.